

**T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI**

Mustafa BAŞ

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Çevre Yönetimi Şube Müdürü

mustafa.bas@csb.gov.tr

2157545/121

**SIFIR
ATIK**

SIFIR ATIK NEDİR?

Sıfır Atık Projesi Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN 'ın eşleri Emine ERDOĞAN Hanımefendinin himayelerinde evre ve Şehircilik Bakanlığınca yürütülmektedir.

Sıfır Atık; israfın önlenmesini, kaynakların daha verimli kullanılmasını, atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluŐması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasını kapsayan atık yönetim felsefesi olarak tanımlanan bir hedeftir.

Sıfır atık yaklaşımının esas alınması ile sağlanacak avantajlar;

- Verimliliğin artması,
- Temiz ortam kaynaklı olarak performansın artması,
- İsrafın önüne geçildiğinden maliyetlerin azaltılması,
- Çevresel risklerin azalmasının sağlanması,
- Çevre koruma bilincinin kurum bünyesinde gelişmesine katkı sağlandığından çalışanların “duyarlı tüketici” duygusuna sahip olmasının sağlanması,
- Ulusal ve uluslararası pazarlarda kurumun “Çevreci” sıfatına sahip olmasının sağlanması, bu sayede saygınlığının arttırılmasıdır.

SIFIR ATIK NEDİR?

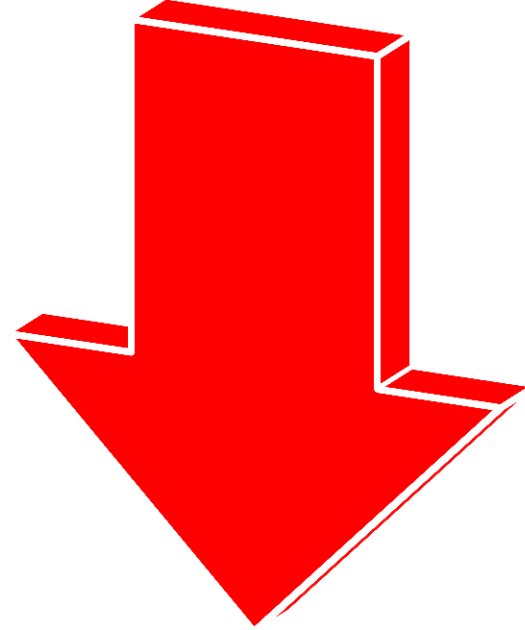

NEDEN?

**SIFIR
ATIK**

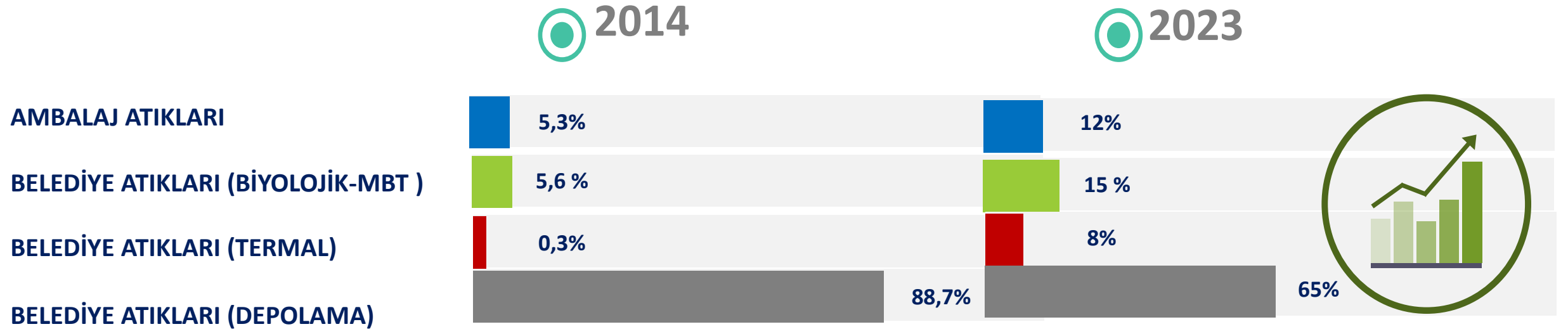
**NÜFUS
SANAYİLEŞME
KENTLEŞME
TÜKETİM**

KAYNAKLAR

HEDEF 2023

2023 yılında oluşan atığın; % 35'inin geri kazanım, % 65 inin düzenli depolama yönetimi ile bertaraf edilmesi hedeflenmektedir.

SIFIR

ATIK

İLE

KAZANÇLAR

1 ton atık kâğıdın geri kazanılması 17 ağacı kesilmekten kurtarır.

Yeni üretime kıyasla, metal ve plastik geri kazanımı ile %95 enerji tasarrufu sağlanabilmektedir.

Atık camlar tekrar cam ürünlere; plastik atıklar elyaf, dolgu malzemesi, otomobil parçası gibi birçok malzemeye, atık metaller ise tekrar metal ürünlere dönüşebilmektedir.

Organik atıklardan kompost elde edilerek toprak iyileştirici olarak kullanılabilir.

KONU İLE İLGİLİ MEVZUATLAR

2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanun uyarınca çıkarılan

- Atık Yönetimi Yönetmeliği
 - Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği
 - Atık Getirme Merkezi Tebliği
 - Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği
- olarak sayabiliriz.

Atık Yönetimi Yönetmeliği 02.04.2015 tarih ve 29314 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

ATIK YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ

Atık Üreticisi ve atık sahibi;

Madde 9.1.a) Atık üretimini en az düzeye indirecek şekilde gerekli tedbirleri almakla,

9.1.b) Atıklarını ayrı toplamak ve geçici depolamakla,

9.1.d) Belediye atıklarını, ilgili mevzuat kapsamında toplama, taşıma ve bertaraf yükümlülüğü verilmiş kurum ve kuruluşların belirlediği şekilde konut, işyeri gibi üretildikleri yerlerde çevre ve insan sağlığını bozmayacak şekilde kapalı olarak muhafaza ederek, toplamaya hazır etmekle

9.1.m) Atığın niteliğinin belirlenmesi, toplanması, taşınması ve işlenmesi için yapılan harcamaları karşılamakla,
Yükümlüdür.

ATIK YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ

Belediyeler;

8.4.b) Yönetiminden sorumlu olduğu atıkların oluşumunun önlenmesi ve atık azaltımını da içeren atık yönetim planlarını hazırlamak, il müdürlüğüne sunmak, bu plan doğrultusunda çalışmalarını yürütmek ve gerekli önlemleri almakla,

8.4.ç) Belediye atıkları ile ilgili mevzuat kapsamında yönetiminden sorumlu olduğu atıkları kaynağında ayrı toplamak/toplattırmakla ve ikili toplama sistemlerini kurmak/kurdurtmakla, toplanan atıklara ilişkin bilgi ve belgeleri Bakanlığa sunmakla,

8.4.d) Bakanlığın belirleyeceği esaslara uygun olarak atık getirme merkezi kurmak/kurdurtmakla,

8.4.e) Yönetiminden sorumlu olduğu atıkların yetkili olmayan kişiler tarafından toplanmasını, taşınmasını ve işlenmesini önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almakla

Yükümlüdürler.

AMBALAJ ATIKLARININ KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği 27.12.2017 tarih ve 30283 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

Atık Üreticileri;

Madde 13.(1)-Ambalaj atığı üreticileri, ambalaj atıklarını, bağlı buldukları belediyenin ambalaj atıkları yönetim planına uygun olarak, ayrı biriktirmek ve belediyelerce belirlenen şekilde belediyenin toplama sistemine veya atık getirme merkezlerine vermekle yükümlüdür.

Madde 13. (5)-Otel, restoran, hastane, üniversite, terminal, spor kompleksleri gibi işletmeler tarafından ambalaj atıklarının kaynağında ayrı biriktirilmesi amacıyla biriktirme ekipmanlarının yerleştirilmesi zorunludur.

AMBALAJ ATIKLARININ KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

Belediyeler;

Madde 8. (1)-Ambalaj atıklarının ayrı toplanmasından, 5216 sayılı Kanununun 7 nci maddesi kapsamında büyükşehir belediye sınırları içerisinde ilçe belediyeleri ve 5393 sayılı Kanununun 15 inci maddesi kapsamında belediyeler sorumludur.

Madde 8.(2)-Belediyeler, ambalaj atıklarının düzenli depolama tesislerine gönderilmemesi ve ambalaj atıklarının bu tesislere kabul edilmemesi için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

8.4.b) Ambalaj atıklarının ayrı toplanması için altıncı bölümde yer alan hususlara uygun olarak toplama sistemini kurmakla, ambalaj atığı üreticileri tarafından toplama sistemine verilen ambalaj atıklarını ayrı toplamakla veya toplattırmakla,

AMBALAJ ATIKLARININ KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

Belediyeler;

Madde 8.4.c) Ambalaj atıklarının yönetimi için toplama ayırma tesisi kurmak/kurdurmakla, işletmek/işlettirmekle, kurduğu tesislere çevre lisanslı almak/aldırmakla veya bu faaliyeti çevre lisanslı toplama ayırma tesisleri ile gerçekleştirmekle,

Madde 8.4.d) Ambalaj atıklarının yetkili olmayan kişiler tarafından toplanmasını önlemek amacıyla gerekli önlemleri almakla,

Madde 8.4.ğ) Ambalaj atığı yönetim planı kapsamında ayrı toplama çalışmalarını yürütmek, izlemek, denetlemek, toplanan ambalaj atıklarına ilişkin verileri kayıt altına almak ve verileri ambalaj bilgi sistemi üzerinden bildirmekle,
yükümlüdür.

AMBALAJ ATIKLARININ KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

Yönetmelikte Ambalaj Atıkları Toplama Sistemi başlıklı Altıncı Bölüm,

25.maddede «Biriktirme ekipmanları ve toplama araçları»,
26.maddede «Belediye toplama sistemi»,
27.maddede «Ambalaj Atığı Aktarma Merkezi»

detaylarıyla açıklanmıştır.

BAZI TEHLİKESİZ ATIKLARIN GERİ KAZANIMI TEBLİĞİ

Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği 17.06.2011 tarihli Resmî Gazetede yayımlanmış, 01.10.2013 ve 11.03.2015 tarihli Resmî Gazetelerde yayımlanan düzeltmelerle revize edilmiştir.

Bazı Tehlikesiz Atık Üreticilerinin Yükümlülükleri;

Madde 8.1.a) Tehlikesiz atık üretimini en az seviyeye indirecek şekilde gerekli tedbirleri almak, tesisinden kaynaklanan tehlikesiz atıkların geri kazanımına yönelik olarak hazırladıkları üç yıllık atık yönetim planını il müdürlüğüne sunmakla ve hazırlanan yönetim planını uygulamakla,

8.1.c) Tehlikesiz atıklarını çevre izin/lisansına sahip geri kazanım tesislerine göndermekle veya çevre izin/lisanslı tesislere gönderilmek üzere il müdürlüklerinden 7 nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında belge alanlara vermekle

Yükümlüdürler

ATIK GETİRME MERKEZİ TEBLİĞİ

31.12.2014 tarih ve 29222 sayılı (4.mükerrer) Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. İlimiz Tebliğın Ek-6 'sında 3.Kademe iller listesinde dir ve Geçici Madde 1.(1) gereği 31.12.2018 tarihine kadar il ve ilçe belediyeleri 1.sınıf Atık Getirme Merkezlerini kurmakla yükümlüdür.

Belediyelerin, Mahalli İdare Birliklerinin Görev ve Yükümlülükleri başlıklı

8.maddede;

8.(1).a) 1. sınıf atık getirme merkezini kurmak/kurdurmakla, işletmek/işlettirmekle yükümlüdür.

ATIK GETİRME MERKEZİ TEBLİĞİ

Atık getirme merkezi işletmecisinin görev ve yükümlülükleri **başlıklı**
9. Maddede;

ç) Atıkları bu Tebliğ'in Ek- 2'sinde yer alan gruplara göre ayrı biriktirmekle,

e) Atıkları, ilgili mevzuat hükümlerine uygun, sızdırma, dökülme veya saçılmalara neden olmayacak şekilde teslim almak ve geri dönüşüm, geri kazanım veya bertaraf tesislerine aynı şekilde sevk etmekle,

h) Atık getirme merkezlerine gelen ve geri dönüşüm, geri kazanım ve/veya bertaraf tesislerine gönderilen atıkların miktarını kayıt altına almakla, ...

Yükümlüdür.

Atık Getirme Merkezlerinin özellikleri tebliğin 11. 12. 13. 14.

ATIK GETİRME MERKEZLERİ

Pendik Belediyesi Atık Getirme Merkezi Saha Yerleşimi

ATIK GETİRME MERKEZLERİ

ÖRNEK UYGULAMALAR

**CUMHURBAŞKANLIĞI
KÜLLİYESİ**

**ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI
ANA HİZMET BİNASI**

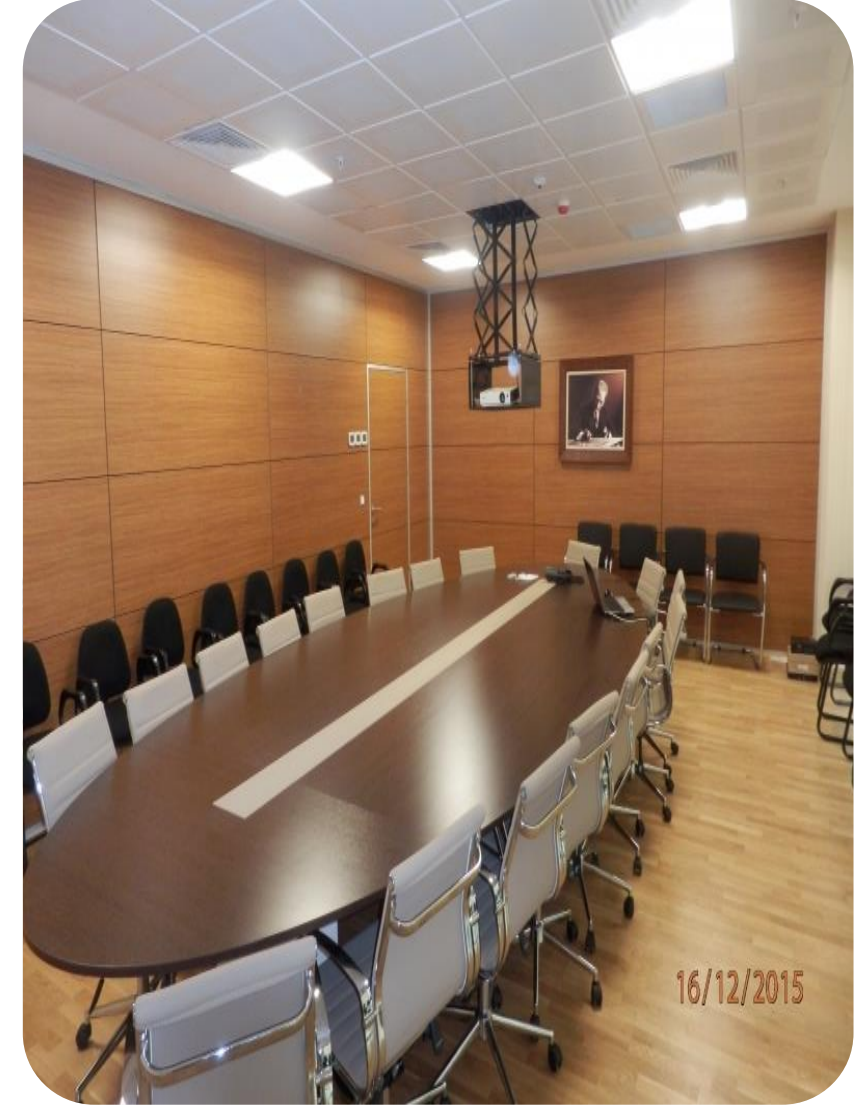
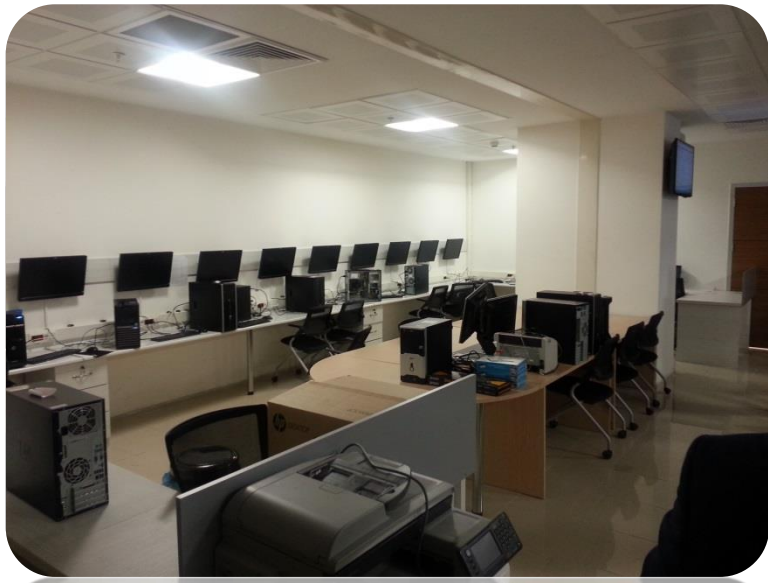

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI

SIFIR
ATIK

UYGULAMASI

- Teknik, idari ve genel hizmetlerin sağlandığı tüketim, yerleşim ve yaşam birimi özelliğinde bir kampüs
 - Farklı özellikte atıklar
 - Farklı atık yönetim biçimleri

RENK SKALASI

Plastik Atıklar

Geri Dönüşüm

Kağıt Atıklar

Geri Dönüşüm

Cam Atıklar

Geri Dönüşüm

Metal Atıklar

Geri Dönüşüm

Organik Atıklar

Kompost

Geri Dönüşmeyen

Bertaraf

Atık piller, içeriğinde bulunan ağır metaller nedeniyle çevre ve insan sağlığına zararlı etkilerde bulunabilecek atıklardandır ve ayrı toplanması gereklidir.

Bakanlığımızda oluşan atık piller için özel olarak tasarlanmış biriktirme ekipmanları koridorlarda personelin kolayca ulaşabileceği noktalara, uygun sayıda yerleştirilmiştir.

Bakanlığımız
yemekhanesinde
oluşan atıklar için
biriktirme
ekipmanları uygun
yerlere
yerleştirilmiş olup
oluşan atıklar
kaynağında ayrı
olarak
toplanmaktadır.

Bitkisel
Atık Yağ

Biyodizel

Bitkisel atık yağlar, atıksu toplama sistemlerinin daralmasına ve tıkanmasına; toprak kirlenmesi ile beraber yeraltı suyu kirlenmesine sebep olmaktadır. Bu nedenle ayrı toplanması gerekmektedir.

KOMPOST MAKİNESİ

Organik atıklar, meyve ve sebze artıkları, yumurta kabukları, çay posaları, park-bahçe atıkları vb. bitkisel kökenli atıklardır.

Bakanlığımızda oluşan organik atıklar toplanarak, kompost makinesinde kompost yapılmaktadır. Elde edilen kompost, toprak iyileştirici özelliindedir.

Toplanan atıklar geçici depolama alanında atık türlerine göre ayrı olarak depolanmakta ve kayıt altına alınmaktadır.

- Her kurum/kuruluşta oluşan atık türlerine göre farklı planlamalar yapılabilir.
- Atık kumbaralarındaki bölme sayısı değişkenlik gösterebilir.
- Kurumda/kuruluşta halihazırda yapılan bir uygulama varsa mevcut uygulama geliştirilebilir ya da daha sistemli hale getirilebilir.

**PROJE
KAPSAMINDA
UYGULANACAK
YOL HARİTASI**

1- İrtibat Noktası Ve Ekip Belirlenmesi

2- Mevcut Durumun Belirlenmesi

3-Planlamanın Yapılması

4- İhtiyaçların Belirlenmesi ve Temini

5- Eğitim Ve Bilinçlendirme

6- Uygulama

7- Raporlama, İzleme, Önlem, Revizyon

1

İRTİBAT NOKTASI - ÇALIŞMA EKİBİ

Kurumdaki sıfır atık yönetim sisteminin kurulmasından, etkin ve verimli bir şekilde uygulanmasından ve izlenmesinden sorumlu olacak 1 asil, 1 yedek olmak üzere en az 2 kişi belirlenmelidir.

Belirlenen bu kişiler tarafından sıfır atık yönetimini sağlayacak bir ekip kurulmalıdır.

2

MEVCUT DURUM

Atığı oluşturan birimler, atığın özelliği, miktarı, kaynağı, karakterizasyonu, atık biriktirme yöntemleri, atık depolama alanlarına ilişkin mevcut atık yönetimi ortaya konulmalıdır.

Yemek Hazırlama	Bakım-Onarım
Ofis	Bilişim
Laboratuvar	Diğer

Atık Türü	Oluşma Sıklığı (Gün/Hafta/Ay)	Atık Miktarı (kg)
Kağıt-karton		
Plastik		
Cam		
.....		

3

PLANLAMA

- Sıfır Atık Yönetim Planı Formatı esas alınarak kuruma özgü planlama yapılmalıdır.
- Toplama, taşıma, geçici depolama ve uygulamanın ne şekilde, ne zaman, nasıl, kimler tarafından gerçekleştirileceğine ilişkin talimatname hazırlanır.

4

İHTİYAÇLAR

KUMBARA

- Mevcut duruma göre ihtiyaçlar ortaya çıkarılır ve uygulamaya geçilmeden önce temin edilir.
- Geçici Depolama Alanının kurulumu tamamlanır.

POŐET

TAŞIMA
ARACI

KONTEYNER

TAKİP
ÇİZELGESİ

EĞİTİM
MATERYALİ

5

EĞİTİM - BİLİNÇLENDİRME

Ekipmanlar tamamlandıktan sonra, hedef kitlelere yönelik uygulamalı eğitim ve bilgilendirme yapılır.

ODAK NOKTALARI

TEMİZLİK GÖREVLİLERİ

GEÇİCİ DEPOLAMA
ALANI GÖREVLİLERİ

BAKIM-ONARIM
GÖREVLİLERİ

TÜM ÇALIŞANLAR

6

UYGULAMA

- Temin edilen biriktirme ekipmanları personellerin kolayca ulaşabileceği noktalara, uygun aralıklarla yerleştirilir.
- Ekipmanlara göre tasarlanmış bilgilendirme afişleri kolay görülebilecek yerlere asılır.

- Toplanan atıklar Geçici Depolama Alanında depolanır.
- Değerlendirilebilir atıklar lisanslı geri kazanım tesislerine, değerlendirilemeyen atıklar ise lisanslı bertaraf tesislerine gönderilir.

7

RAPORLAMA – İZLEME ÖNLEM – REVİZYON

- Uygulamanın etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla izleme ekipleri uygulamayı değerlendirir.
- Elde edilen verilere ilişkin raporlama yapılır.
- Eksiklikler ve geliştirilecek taraflar tespit edilir ve önlemler alınır.

GENEL BİLGİLER

Tüm belediyelerimizin Çevre ve Şehircilik Bakanlığından lisanslı ambalaj toplama-ayırma tesisleri ile sözleşme yapmaları, ambalaj atığı yönetim planı hazırlamaları ve onaylatmaları ve bu plana uygun olarak ambalaj atığı toplama-ayırma faaliyetlerini yürütmeleri gerekmektedir.

Bazı belediyelerimiz sözleşmelerini henüz yeni yapmış, atık yönetim planlarını da onaya yeni sunmuşlardır.

Sözleşme yapılan bu firmalar marifetiyle onaylı yönetim planlarına uygun olarak ambalaj atıklarının toplanması zorunludur. Ayrıca belediye atıkları başlığı altındaki geri dönüşüme uygun ambalaj dışı tehlikesiz atıkları da lisanslarına ekleyerek kağıt-karton gibi geri dönüşüm atıklarını da toplayabilirler.

GENEL BİLGİLER

Kurumlarımıza iç mekan geri dönüşüm kumbaralarını bu firmalar kurabilir.

Ayrıca, ÇEVKO gibi yetkilendirilmiş kuruluşlardan da yardım talep edilebilir. Özellikle dış mekana yapılacak Geçici Depolama Alanı için konteyner taleplerinde bulunulabilir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının konu ile ilgili ayrılmış herhangi bir kaynağı henüz yok. Şartlı Nakdi Yardım yapılabileceği ile ilgili bir yapılanma henüz yok. Dolayısı ile maliyetler kurumlarımızın kendi kaynaklarından karşılanacaktır.

Kurum binaları dışından atık toplama sisteminin mutlaka belediyelerce kurulması gerekiyor. Dolayısı ile belediyelerimizin Atık Getirme Merkezlerini bir an önce kurmaları gerekmektedir.

GENEL BİLGİLER

Organik Atıkların kompost yapılması mümkün. Ancak, sistemin kurulum maliyeti yüksek.

Belediyelerin önderliğinde ekme atıklarının hayvan barınaklarında, hayvancılık işletmelerinde, yem tesislerinde değerlendirilmesi mümkündür. Yemek hazırlık atıklarının hayvancılık işletmelerinde, yemek atıklarının temiz ayrıştırılması kaydıyla yine besicilik işletmelerinde, et içeriyorsa hayvan barınaklarında değerlendirilmesi mümkündür.

Islak mendil, hasta bezi gibi geri dönüştürülemeyen atıkların düzenli depolamaya gönderilmesi gerekmektedir.

GENEL BİLGİLER

Diğer atıklara tehlikeli atıklar karıştırılmamalıdır. Aynı hizmet binasında birden fazla kurum hizmet veriyorsa her kurum kendi tehlikeli atığını ayrı yönetmelidir. Hangi kuruma ait olduğu karışacaksa Tehlikeli atıklar Geçici Depolama Alanına götürülmemelidir. Floresan Lamba, yazıcı toneri gibi tehlikeli atıklar kurumlarınca lisanslı araçlarla Çevre Bilgi Sistemine bildirimde bulunularak bertarafa gönderilmelidir.

Ayrıca, iç mekan kumbaralarının ve Geçici Depolama Sahasının emniyeti sağlanmalı, hurdacıların, sokak toplayıcılarının özellikle tehlikeli atıkları almaları engellenmelidir.

GENEL BİLGİLER

Ambalaj Yönetim Sistemi ihalelerinde önceliği 2886 sayılı kanun kapsamında en çok para verene değil, sistemi en iyi şekilde işletecek olana vermek gerekmektedir. Örneğin, konutlara, mahallelere hangi toplama sistemleri kurulacak, Kurumlara iç mekan kutuları, sokaklara kumbaralar kurulması gibi. Aksi takdirde ihaleyi alan firmalar yeterince yatırım yapamıyor, masrafsız olarak en çok geri dönüşüme uygun atığı en az maliyetle elde etmeyi kovalıyor.

Ayrıca, belediyelerimizin lisanssız sokak toplayıcılarının faaliyetlerini engellemesi, ya da bunların lisanslı firmalar bünyesine girmesini sağlaması gerekmektedir.

VALİLİK BİNASI İÇİN

Valilik Binamız için katlarda merdiven sahanlıklarına İMOT İnş. Mak. San. Ltd. Şti. firmasından aşağıdaki resimde görülen 4 'lü set üründen alınması planlanmaktadır.

VALİLİK BİNASI İÇİN

Büro hizmetlerinde ağırlıklı atığımız kağıt-karton olduğu için aşağıda resmi olan plastik kutular kullanılacaktır. Lisanslı firmalardan belediyeler aracılığı ile temin edilebilir.

Renklendirilerek diğer geri dönüşüm malzemeleri için de kullanmayı planlamaktayız.

VALİLİK BİNASI İÇİN

Atık Pil kutuları TAP (Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları) Derneğinden ücretsiz temin edilebilir.

<http://www.tap.org.tr> web adresinden iletişim bilgilerine ulaşılabilir.

Kaynaklarımız ve ihtiyaçlarımız göz önüne alınarak tespit ve temin çalışmalarımız devam etmektedir.

Önümüzdeki süreçte kurumlarımızın odak noktalarına daha kapsamlı olarak eğitimler verilecektir.

Projeye ilgili bilgi ve dokümanlara, uygulama rehberine <http://sifiratik.csb.gov.tr/> web adresinden ulaşılabilir.

ARZ EDERİM.

“geleceğe değer kattık”